

SANT FRUCTUÓS DE LLO

Al terme municipal de Llo hi neix el Segre, que baixa del Puigmal a la plana. És conegut per les aigües sulfuroses calentes que les aprofita un establiment termal. Té 131 habitants i dista de Puigcerdà uns 13 km. La seva església parroquial és d'estil romànic tardà i emplaçada en un extrem del poble.

Església que havia estat lligada, a Cornellà de Conflent i a la Seu d'Urgell. El primer escrit on apareix el seu nom és del segle X. Consta d'una sola nau, amb volta apuntada, un absis semicircular de poc radi i unes capelles laterals que foren construïdes en època moderna. El portal, que és la part més interessant del conjunt, és al mur sud, amb arcs en gradació sostinguts per dos parells de columnes amb capitells esculpits. Tant la decoració esculpida dels capitells, com la de les arquivoltes mostra formes geomètriques i vegetals, si més no, curioses. Les finestres originals, dues al mur sud i una a l'absis, són de doble esqueixada. El campanar és d'espadaña de dos nivells i amb dos ulls, amb arcs de mig punt.



SANT FRUCTUÓS DE LLO. Detalls de les escultures del portal i de la finestra central de l'absis

Text i fotos: Lluís Fernández López

Bibliografia

Guies de la Catalunya Romànica, vol XIV La Cerdanya, El Capcir, el Conflent.
Gran Geografia Comarcal de Catalunya, vol 14, Vallespir, Conflent, Capcir, Baixa Cerdanya i Alta Cerdanya.



AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 141

15 de juny de 2014

L'ALTA CERDANYA

SANT ANDREU D'ANGOSTRINA

Església situada en un lloc alterós, presidint la població d'Angostrina, que juntament amb Vilanova de les Escaldes formen un sol municipi, situat a 6,5 km de Puigcerdà. Els primers escrits que parlen de l'església daten de finals del segle X.



SANT ANDREU D'ANGOSTRINA.

L'església data del segle XI i és molt reconstruïda. Originàriament era d'una sola nau, amb volta apuntada, capçada per un absis semicircular, amb volta de quart d'esfera. El portal, amb tres arcs semicirculars, amb gradació, s'obre a la façana sud a sota d'un campanar de paret de dos ulls. A l'interior es conserven restes de pintures medievals del segle XIII. De la part visible es pot veure, al registre superior, una representació de la Santa Cena i al registre inferior una dels mesos de l'any amb els treballs que s'hi relacionen. També es conserva, a l'interior del temple, un frontal d'altar procedent de l'església propera de Sant Martí d'Envalls, on hi ha un santcrist en majestat i escenes de la vida de Sant Martí.



SANT ANDREU D'ANGOSTRINA. Portal.

SANT MARTÍ D'UR

L'església de Sant Martí s'alça en un extrem de la població d'Ur, de 358 habitants, situada a uns 4 km de Puigcerdà. Havia format part de les pos-

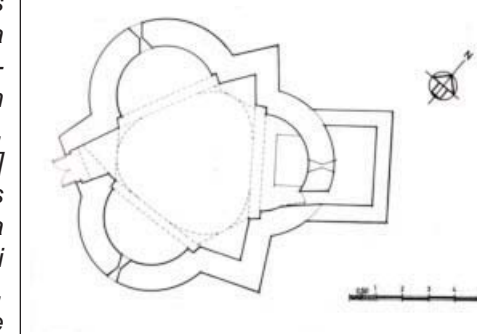


SANT MARTÍ D'UR. Absis.

LA MERCÈ DE PLANÈS

Planès és un poblet de 58 habitants, situat a l'extrem de la comarca que limita ja amb el Conflent. Dista 26 km de Puigcerdà i 6 de Montlluís. Consta de tres nuclis de cases, el principal, on hi ha l'església, el del Castell de Planès i el de les Cases del Mig. El lloc, esmentat des del segle XIII, era una possessió de Sant Miquel de Cuixà.

L'església parroquial és dedicada a la Mare de Déu de la Mercè. Tradicionalment ho era a Santa Maria. És una construcció diferent de la majoria que coneixem. És de "planta triangular coberta per una cúpula ovoide, sostinguda per trompes raconeres. En cadascuna de les cares del triangle s'obre un absis semicircular que comunica amb l'espai central per mitjà d'un estret arc presbiteral. L'absis est, adoptat com a únic presbiteri, va ser modificat a l'exterior amb la construcció d'una sagristia. La porta s'emplaça al sector sud-est, en un dels vèrtex del triangle. [...] Es tracta d'una construcció no gaire acurada, de poca traça [...] que respon a una manera de fer del segle XI, però amb un estil popular [...] manifesta intencions simbòliques com la cripta del Pessebre i la capella de la Trinitat de Cuixà, i agermana els cultes a la Trinitat, per la banda triangular i a la Mare de Déu, de la qual es conserva una imatge romànica a l'interior".



LA MERCÈ DE PLANÈS. Església de planta triangular. Croquis d'A. Adell, extret de la Catalunya Romànica.



SANT MARTÍ D'IX. Vista des del sud-oest.

que recorre l'absis, i que descansa sobre mènsules, unes de llises i les altres amb relleus. La resta de l'església, la que correspon a la segona etapa, és molt més modesta, amb les finestres sense ornament, un portal molt senzill i un campanar que originàriament era de cadireta de dos ulls, que posteriorment s'hi varen afegir parets i es transformà en un campanar de torre.



SANT MARTÍ D'IX. Detall de la finestra central de l'absis.

A l'interior del temple hi ha dues imatges força interessants. Una de petita d'un sant-crist en majestat del segle XIII i l'altra d'una maredeu d'estil romànic de finals del XII o primera del XIII.

sessions de Serrabona. El lloc és esmentat, per escrit, d'ençà del segle X i l'església, per primer cop l'any 1048.

Temple d'una nau amb una bonica capçalera, orientada al nord-est en lloc de a l'est. És edificada durant el segle XII, però molt modificada el XVIII. D'aquesta última reforma són el campanar, les capelles laterals i el portal. En canvi els batents de la porta conserven la ferramenta de tradició clarament medieval.



SANT MARTÍ D'UR. Detall de la ferramenta de tradició medieval del portal

Destaquem el conjunt dels tres absis o trevolat, l'element romànic més significatiu. És d'estil llombard amb arcuacions entre lesenes i arquets cecs sota els quals hi ha finestres també cegues. Els absis laterals tenen una finestra de doble esqueixada, mentre el central en té tres.

També es conserva, a l'interior, una pica baptismal amb figures humanes i motius geomètrics esculpits que fan al·lusió al pecat original.

SANTA MARIA DE PALAU DE CERDANYA

Palau de Cerdanya és una població de 460 habitants, situada a 5 km de Puigcerdà. L'església centra la població. En origen era romàni-



PALAU DE CERDANYA. Pica baptismal.

ca però durant el segle XVIII la van reformar totalment i avui no queda cap vestigi de la primitiva.

A l'interior es conserva una pica baptismal del segle XII, decorada amb relleus de gran qualitat que representen un bateig per immersió, animals del bestiar de l'època i altres elements decoratius. Digne d'esment és, també, el plafó central i un de lateral procedents d'un notable retaule gòtic en honor de la Mare de Déu de la Llet, obra de Jaume Serra d'entre 1360 i 1370. Finalment anomenar, de passada, el retaule major, de 1668, molt mal restaurat el 1870.

SANT ROMÀ DE CÀLDEGUES (LA GUINGUETA D'IX)

Càldegues és un poblet de la comuna o municipi de la Guingueta d'IX, que dista de Puigcerdà poc menys de 5 km. L'església de Sant Romà és situada a la part més baixa del veïnat.

L'església parroquial de Sant Romà és del segle XI, d'una sola nau, que va ser sobrealçada el segle XVIII. L'absis és semicircular i ornat, a l'exterior, amb lesenes i arcuacions llombardes. L'interior va ser decorat, durant el segle XIII, amb unes pintures murals on, a la volta, es pot veure el Crist en majestat, voltat del Tetramorf i sota seu diverses escenes com, la Crucifixió, el Davallament i un cavaller amb un falcó.



SANT ROMÀ DE CÀLDEGUES.

Les capelles hi foren afegides durant el segle XVIII. I d'aquest mateix segle són els retaules barrocs de l'altar major dedicat a Sant Romà, el de la capella del Sant Crist, molt malmès per un repintat posterior i, finalment, els retaules de Sant Francesc Xavier i de Sant Antoni de Pàdua. També es conserva un petit fragment d'un retaule gòtic, dedicat a Sant Romà d'Antiòquia, del segle XV, del mestre de Canapost.

SANT MARTÍ D'IX (LA GUINGUETA D'IX)

Sant Martí és, probablement, l'església del que havia estat el casal dels comtes de Cerdanya, durant els segles XI-XII. Surt esmentada per primer cop en documents del segle X. IX fou l'origen de la Guingueta d'IX, el municipi que els francesos anomenen Bourg-Madame, que limita amb el de Puigcerdà. L'església d'IX dista de Puigcerdà 3 km mal comptats.

És d'una sola nau amb absis semicircular i volta apuntada, i presenta diverses etapes de construcció. La part més antiga és la de la capçalera, "denota que el projecte corresponia a un edifici força ambiciós [...] que pel motiu que fos es va aturar" –llegim a *Les Guies de la Catalunya Romànica*– És també la part més ben decorada, amb dues boniques finestres amb arcs sostinguts per columnetes i capitells esculpits, i un fris de dents de serra,



SANT MARTÍ D'IX. Absis